

QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX) SUPERJURI

MAGISTRAT DOTTOR PAUL COPPINI LL.D.

Seduta ta' nhar il-Gimgha 27 ta' April, 2001

Citazzjoni numru : 46/94G1(PC)

Joseph Grima .

Vs

**Francesco Attard, u
Joseph Borg, u b'degriet tat-28 ta' Jannar,
1999 il-gudizzju gie trasfuz f'isem Carmel
Borg, Frank Borg, Grazio Borg, Salvu Borg,
Tessie Sciberras, u Elizabeth Borg f'isem l-
imsefrin Teddy Borg, Rose Bonnici u Dolores
Grima .**

Il-Qorti ,

Rat ic-citazzjoni li permezz taghha l-attur, wara li ppremetta :

Illi huwa fuq inkarigu tal-konvenuti esegwixxa xoghol ta' appalt, konsistenti fl-installazzjoni tas-sistema tad-dawl u tal-ilma, kif ukoll tat-tqeghid tal-katusi tad-drenagg fl-iskola ta' Kercem, Kercem, Ghawdex;

Illi tal-istess xoghol minnu maghmul u tal-ispejjez minnu minfuqa ghax-xiri ta' materjal ghall-istess fini, l-attur baqghalu jiehu bilance ta' elf mitejn u disgha u sittin lira (LM1,269) u dana skond l-anness kont, dokument "A" ;

Illi l-konvenuti, nonostanti li gew interpellati diversi drabi sabiex jhallsu dana l-bilanc minnhom dovut, dawna baqghu inadempjenti u dana peress illi jippretendu li l-bilanc li ghadu dovut huwa fl-ammont ta' mija u erbgha u ghoxrin lira u erbgha u hamsin centezmu (LM124.54c) u dana skond l-kont taghhom, li kopja tieghu qeghda tigi esebita ma' dina c-citazzjoni u markata bhala Dokument "B" .

Talab lill-konvenuti jghidu ghaliex m'ghandhomx jigu ikkundannati minn din il-Qorti :

1. **Sabiex jhallsu lill-attur l-bilanc lilu dovut ta' elf mitejn u disgha u sittin lira (LM1,269), lilu dovuti, kif fuq gia gie spjegat ta' xoghol ta' installazzjoni tad-dawl u ilma u tat-tqeghid tal-katusi tad-drenagg u spejjez minnu minfuqa ghax-xiri ta' materjal ghall-ezekuzzjoni tal-istess appalt .**

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra ufficjali, u bl-ingunzjoni tal-istess konvenuti ghas-subizzjoni debitament imharrka .

Bl-imghaxijiet skond il-ligi .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attur ikkonfermata bil-gurament tieghu .

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuti li eccepew :

1. **In-nullita' tac-citazzjoni billi l-attur naqas li jipproduci mac-citazzjoni d-dokumenti kollha fosthom kont iddettaljat sabiex jiggustifika t-talba tieghu .**
2. **Illi fil-mertu t-talbiet attrici huma nfondati fid-dritt u fil-fatt .**
3. **Illi l-atturi qeghdin jikkontestaw din ic-citazzjoni billi ma hux minnu li huma qatt taw xi appalt lill-attur ghal xoghol fl-iskola ta' Kerchem .**
4. **Illi kienet x'kienet ir-relazzjoni ta' bejniethom l-ammont pretiz mill-attur ma hux dovut .**

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenuti ikkonfermata bil-gurament tal-konvenut Francesco Attard .

Rat il-verbali tax-xhieda mismugha .

Rat in-noti ta' l-osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti .

Rat l-atti l-ohra kollha tal-kawza, inkluzi d-dokumenti esebiti .

Ikkunsidrat :

Illi permezz ta' din il-kawza l-attur qed jitlob hlas minghand il-konvenuti ta' dak illi huwa jippretendi li ghadu dovut lilu ghal xoghol ta' stallazzjoni ta' sistemi godda ta' elettriku u 'plumbing' fl-iskola governattiva ta' Kercem, f'xi zmien qabel l-elezzjonijiet generali tal-1987 . Originarjament dan il-xoghol kien kompriz fir-renovazzjonijiet li gew inkarigati jaghmlu l-konvenuti fl-iskola ta' Kercem . Imma proprju fil-bidu ta' l-esekuzzjoni tieghu gie introdott l-attur sabiex jaghmel hu dan ix-xoghol ta' elettriku u 'plumbing', billi kien aktar speccjallizat fih . Ir-“refurbishment” ta' l-iskola ta' Kercem kien gie kommissjonat mis-socjeta' “Land and Sea Civil Engineering Company Limited” li kienet twaqqfet apposta sabiex taghti xoghol lill-kuntratturi privati fuq diversi progetti governattivi . Ix-xoghol li kellhom iwettqu l-kontendenti f'din l-iskola partikolari, kellu jsir skond ma jigi ndikat lilhom fuq il-post minn rapprezentanti ta' l-istess kumpanija . L-ispiza nvoluta kellha tigi stabilita minn ‘quantity surveyors’ mibghuta ukoll minn din il-kumpanija . Kundizzjoni partikolari f'dan il-ftehim kien illi l-kuntratturi li riedu jidhlu ghal dan ix-xoghol kellhom jutilizzaw membri tal-korp parastatali tad-Dejma li jigu assenjati lilhom skond il-valur tax-xoghol involut, bejn wiehed u iehor haddiem ghal kull elf u hames mitt lira maltija (Lm1500) involuti .

Il-kontendenti ma jaqblux dwar in-natura proprja ta' l-arrangement li kien hemm biex twettqu dawn ix-xogholijiet . Filwaqt illi l-attur jinsisti illi huwa kien fil-pozizzjoni ta' sub-appaltatur tal-konvenuti, il-kuntratturi oringinali li hadu x-xoghol fl-iskola imsemmija, il-konvenuti jinsistu illi dana ma kien xejn kuntratt ta' appalt u ma kienux huma li nkarigaw lill-attur, imma gie mpost fuqhom . Pero' kienet x'kienet in-natura vera ta' dan l-arrangement, jibqa' fatt innegabbli illi l-hlasijiet lill-kumpanija imsemmija kienu jsiru direttament lill-konvenuti u dawn imbaghad kienu jaghmlu huma pagamenti akkont lill-attur . Dana minkejja illi fin-nota ta' l-eccezzjonijiet taghhom il-konvenuti jichdu illi ghandhom xi relazzjoni guridika ma' l-attur. Infatti anke mid-dokumenti esebiti, partikolarment “Dok. B” anness ma' c-citazzjoni (a fol. 8-9) jammettu illi ghad baqghalhom bilanc zghir pendenti ma' l-attur .

Irrizulta qbil bejn il-partijiet illi l-ammont kompressiv li gie stabilit mill-‘quantity surveyors’ ghax-xoghol kollu li kellu jsir fl-iskola ta' Kercem, kien ilahhaq ic-cifra ta' tlieta u tletin elf hames mija u tmien liri maltin (LM33,508) . Hekk ukoll jaqblu illi l-ispejjez kollha involuti telghu ghas-somma ta' hdax il-elf seba' mija wiehed u tmenin lira maltija (Lm11,781) li kienu jikkomprenđu s-salarji tal-haddiema tad-Dejma li kienu jinqatghu direttament qabel ma jsiru l-pagamenti lill-konvenuti, il-‘bonuses’ imhallsa mill-konvenuti lill-istess haddiema, u spejjez ohra li jirrizultaw mid-Dok. B fuq imsemmi . Mhux lanqas kontestat illi l-attur gie rcieva s-somma ta' elfejn mitejn u erbghin lira

maltija (Lm2,240) akkont minghand il-konvenuti, mis-somma ta' tlett elef sitt mija sebgha u sebghin lira maltija (Lm3,677), stabilita bhala l-prezz tax-xoghol ta' elettriku u 'plumbing' fl-iskola ta' Kercem .

Id-divergenza bejn il-kontendenti hija ghalhekk limitata ghall-'quantum' illi huwa rejalment dovet lill-attur, wara l-pagamenti illi lahqu saru . L-attur jispjega li wasal ghac-cifra ta' elf mitejn disgha u sittin lira maltija (Lm1,269) indikata fic-citazjoni, billi naqqas dawn l-elfejn mitejn u erbghin lira (Lm2,240) li rcieva akkont mill-ammont totali stabilit ghax-xoghol tieghu, kif ukoll mija tmienja u sittin lira maltija (Lm168) ghall-paga ta' haddiem tad-Dejma li gheni fuq dan ix-xoghol u persentagg ta' tnejn punt tlieta fil-mija (2.3%) li huwa jaccetta illi kellu jikkontribwixxi bhala sehmu mill-ispejjez (ara Dok. A a fol. 7).

Il-konvenuti permezz tal-kont mahdum mill-konvenut Joseph Borg, esebit mill-attur stess (Dok. B), jikkontendu illi ghad baqghalhom jaghtu lill-attur mija erbgha u ghoxrin lira maltija u erbgha u hamsin centezmu (Lm124.54) . Huma waslu ghal din ic-cifra billi naqqsu mill-ammont dovut lill-attur, persentagg ta' hamsa u tletin punt decimali hmistax fil-mija (35.15%), bhala sehmu mill-ispejjez, wara li ttiehed in konsiderazzjoni l-pagament gia maghmul akkont .

Il-Qorti, wara li ezaminat sewwa ic-cirkostanzi partikolari ta' dan il-kaz, thoss illi ma tistghax taccetta l-kont kif mahdum mill-attur. Mhux accettabbli illi dan jiddecidi wahdu x'sehem ghandu jissoporti mill-ispejjez generali u jaqta' biss dak li jidhirlu hu li kellu jikkontribwixxi . Certament ma jistghax jinghad illi l-attur kien f'relazzjoni ta' sub-appaltatur mal-konvenuti . Gie stabilit li ma kienx inkarigat minnhom imma pjuttost gie impost fuqhom . Bhala sub-appaltatur lanqas ma kien ser ikun tenut jikkontribwixxi ghal ebda parti mill-ispejjez inkorsi mill-konvenuti, imma kien semplicement jipprezenta l-kont tieghu lill-konvenuti . Di piu' dan il-kont ma giex ippreparat minnu u ma kellu ebda kontroll fuqu, hlief li jindika x'attwalment kien ghamel lill-'quantity surveyors' . Imma gie stabilit, kif gia rajna, mill-istess 'surveyors', li iffissaw l-ammonti dovuti ghax-xoghol kollu involut fl-iskola ta' Kercem, inkluz dak tal-konvenuti . Ghalkemm il-kumpanija "Land and Sea" baqghet tirrikonoxxi ufficcjament lill-konvenuti biss (ara Dokti. JB. 7, 8 u 9 a fol. 170, 171, 172 esebiti mill-konvenut Borg), jidher illi l-attur iddahhal bhala sieheb informali tagghom fuq din il-bicca xoghol mir-rapprezentanti ta' l-istess kumpanija, bl-istess pattijiet u kundizzjonijiet li kienu accettaw il-konvenuti . Bhala tali, hija l-fehma ta' din il-Qorti li huwa kellu jikkontribwixxi proporzjonalment fl-ispejjez kollha inkorsi, inkluzi s-salarji tal-haddiema bil-'bonus' b'kollox u l-percentwali maqtugha lill-periti li vverifikaw il-kontijiet, u mhux biss dak li arbitrarjament deherlu li ghandu jikkontribwixxi l-attur .

Ghaldaqstant, billi x-xoghol tal-elettriku u 'plumbing maghmul mill-attur gie vvalutat fl-ammont ta' Lm3,677, filwaqt illi l-ammont globali tax-xoghol kollu mwettaq fl-iskola ta' Kerchem, lahhaq total ta' Lm33,508, jigi illi l-attur kellu hdax fil-mija (11%) mix-xoghol kollu, u ghalhekk fil-fehma tal-Qorti ghandu gustament jissoporti l-istess persentagg mill-ispejjez totali ammontanti ghal Lm11,781, u ghalhekk Lm1,296 .

Mhux validu l-argument maghmul mill-attur fin-nota ta' l-osservazzjonijiet tieghu illi jekk ser ikollu jbati percentwali mill-ispejjez globali, ghandu jgawdi wkoll l-istess percentwali mill-profitti generali . Ic-cifra ta' Lm3,677 stabilita mis-surveyors ghax-xoghol ta' elettriku u plumbing, ma setghetx ma haditx in konsiderazzjoni l-margini ta' profitt li kellu jibqa' wara l-ispejjez inkorsi mill-attur ghax-xiri ta' materjal u fittings, l-istess bhal ma indubbjament kellu jsir ghax-xoghol li kellu jitwettaq mill-konvenuti . L-attur ma kienx involut fil-parti tax-xoghol imwettaq mill-konvenuti u ghalhekk lanqas seta' u effettivament lanqas m'hu qed jippretendi ebda sehem mil-profitti li saru ghal dak ix-xoghol . Il-valur totali tax-xoghol fdat lilu kien ta' Lm3,677 u l-profitti li seta' qatt jaghmel kellu jkun parti minn dak l-ammont u xejn izjed . Imma biex seta' jitwettaq dan ix-xoghol kellhom isiru l-ispejjez ancillari spjegati mill-konvenut Joseph Borg fil-kont redatt minnu (a fol. 8-9) gia ndikat . Minn dawn l-ispejjez bhal ma l-attur huwa tenut ibati hdax fil-mija (11%), proporzjonalment max-xoghol minnu maghmul, il-konvenuti kellhom jissoportu d-disa u tmenin fil-mija (89%) l-ohra ghax-xoghol fdat lilhom .

Ghalhekk u peress illi mill-ammont ta' Lm3,677 dovut lil-attur ghax-xoghol tieghu fl-iskola ta' Kerchem, gia thallas Lm2,240 u gie stabilit li jridu jitnaqqsu Lm1,296 bhala sehem mill-ispejjez, jirrizulta li ghad baqghalu jiehu minghand il-konvenuti mija wiehed u erbghin lira maltija (Lm141) .

Minhabba d-diffikultajiet involuti fl-interpretazzjoni tal-ftehim 'sui generis' li wassal il-partijiet ghal din il-kawza, l-ispejjez ghandhom jigu ssoportati ugwalment bejniethom .

Magistrat .

Deputat Registratur